

9.8.2017

לכבוד
מר רוני נומה
מפקד פיקוד מרכז
בפקס: 02-5305741

לכבוד
מר אביחי מנדלבלית
היועץ המשפטי לממשלה
רח' סלאח אלדין 29, ירושלים
בפקס: 02-6467001

לכבוד
מר אריה דרעי
שר הפנים
רח' קפלן 2, ירושלים
בפקס: 077-4448800

שלום רב,

הנדון: מינוי "ועדת חקירה לשינוי גבולות, חלוקת הכנסות, שינוי מעמד מוניציפאלי ואיחוד רשויות מקומיות באזור ירושלים, יהודה ושומרון והשפלה"

הריני לפנות אליכם בזאת בבקשה לבטל את כתב המנוי של "ועדת חקירה לשינוי גבולות, חלוקת הכנסות, שינוי מעמד מוניציפאלי ואיחוד רשויות מקומיות באזור ירושלים, יהודה ושומרון והשפלה" (להלן: "ועדת הגבולות") ולהימנע מיישום ו/או אישור כל המלצה של ועדת הגבולות בכל הקשור להתנחלויות הנמצאות בשטחים הכבושים משנת 1967, וזאת מהטעמים כדלקמן:

1. ביום 23.3.2017 מינה המנהל הכללי במשרד הפנים את ועדת הגבולות הנ"ל, וזאת בתוקף הסמכות לפי סעיפים 3, 8 ו-9 (ב) לפקודת העיריות [נוסח חדש] וכן לפי פקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש], כפי שצוין בכתב המנוי. לפי כתב המנוי, הוועדה תבחן "מעמד מוניציפאלי של רשויות מקומיות, שינוי גבולות ותחומי שיפוט של רשויות מקומיות והכרזה על אזורי חלוקת הכנסות בין רשויות מקומיות באזור מחוזות ירושלים, מרכז ודרום ובאזור יהודה ושומרון...".
2. הרשויות המקומיות אשר נכללו בתחום ועדת החקירה כללו, בין היתר, התנחלויות רבות בשטחי הגדה המערבית כגון, אריאל, בית אל, גבעת זאב, גוש עציון, אורנית, אלפי מנשה, אלקנה, אפרתה, בית אריה, ביתר עילית, הר אדר, הר חברון, מגילות ים המלח, מטה בנימין, מודיעין עילית, מעלה אדומים, עמנואל, בקעת הירדן, מעלה אפרים, קדומים, קרית ארבע וקרני שומרון. בין יתר הבקשות העומדות לדין בפני הוועדה נמצאת בקשה להרחבת שטח שיפוט ההתנחלות קרני שומרון (מצ"ב העתק כתב המנוי של ועדת הגבולות).
3. חלק מהשטחים הכלולים בכתב המנוי דן נמצאים בשטחים הכבושים משנת 1967 אך הם מנוהלים כאילו הם חלק משטח מדינת ישראל שחלים עליהם חוקי מדינת ישראל. אי לכך, פרקטיקה זו מהווה, הלכה למעשה, סיפוח של שטחי הגדה המערבית הכלולים בכתב המנוי למדינת ישראל. שר הפנים רוכש לעצמו כביכול, באמצעות כתב המנוי, את סמכויותיו של המפקד הצבאי בשטחי הגדה המערבית ומחיל את פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות, בשטחים הכבושים. שר הפנים לא מוסמך לפעול מכוח המשפט הישראלי הפנימי בשטחי הגדה המערבית הכבושים. לכן, ועדת הגבולות נעדרת כל סמכות לדון בכל נושא שעל סדר יומה הקשור להתנחלויות בשטחים הכבושים משנת 1967.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ס.ב. 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

4. בהיותה שטח כבוש, על פעולות ישראל בגדה המערבית חלים כללי המשפט הבינלאומי ההומניטארי וגם המשפט הבינלאומי בדבר זכויות אדם. כבר נפסק על ידי בית המשפט העליון, כי, "כוחו של המפקד הצבאי בא לו מהמשפט הבין-לאומי הפומבי הנוגע לתפיסה לוחמתית". משמעותה המשפטית של תפיסה זו היא כפולה: ראשית, המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל אינם חלים באזורים אלה, הם לא "סופחו" לישראל; שנית, המשטר המשפטי החל באזורים אלה נשלט על ידי המשפט הבין-לאומי הפומבי העוסק בתפיסה לוחמתית. " (בג"ץ 7957/04 **מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל**, פ"ד ס(2) 477, 492 (2005); ראו גם: בג"ץ 1661/05 **המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל**, פס' 77 לפסק הדין (פורסם במאגרים, 2005) (להלן: "עניין חוף עזה"); בג"ץ 3239/02 **מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל באיזור יהודה ושומרון**, פ"ד נז(2) 349 (2003)).

5. טובת האוכלוסייה האזרחית הנמצאת תחת כיבוש ושיקולים צבאיים ביטחוניים השייכים לכובש, הם שמניעים את דיני הכיבוש ויוצרים את מארג השיקולים שיכולה המעצמה הכובשת לשקול בעת שהיא עושה שימוש בכוחות שלטוניים ומנהלת את השטח הכבוש (ראו לעניין זה: בג"ץ 393/92 **ג'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון**, פ"ד לז(4), 785). תפיסה זו מחייבת, כי שינוי ארוך טווח בשטח הכבוש, ככל שהוא מותר, ייעשה לטובתה של האוכלוסייה המקומית (היא אוכלוסיית האזרחים המוגנים). התפיסה הני"ל מטילה גם איסור על המעצמה הכובשת לנצל את השטחים הנתונים לשליטתה לצרכיה הכלליים, למעט (במגבלות מסוימות) לצרכיה הביטחוניים. בנושא זה נקבע בעניין **ג'מעית אסכאן**, כי "אין המפקד הצבאי רשאי לשקול את האינטרסים הלאומיים, הכלכליים, הסוציאליים של מדינתו שלו, עד כמה שאין בהם השלכה על האינטרס הביטחוני שלו באזור או על האינטרס של האוכלוסייה המקומית. אפילו צורכי הצבא הם צרכי הצבאיים ולא צורכי הביטחון הלאומי במובנו הרחב. אזור המוחזק בתפיסה לוחמתית אינו שדה פתוח לניצול כלכלי או אחר." (עניין **ג'מעית אסכאן**, בעמ' 795-794; ראו לעניין זה גם: עניין **מראעבה**; בג"ץ 2150/07 **אבו צפיה נ' שר הבטחון**, פ"ד סג(3) 331 (2009); בג"ץ 10356/02 **הס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**, פ"ד נח(3), 443, 455 (2004)).

6. אחד העקרונות הנגזרים מהאמור, הוא ששלטון הכיבוש רשאי לעשות שימוש בנכסי ציבור אותם הוא מנהל, ואף בפירותיהם, כדי לקיים את חובותיו ע"פ דיני הכיבוש, אך הוא אינו רשאי להחריב נכסים אלה, להעביר בעלות בהם לאחרים או לכלותם. עקרון זה נגזר מתקנה 43 לתקנות האג, המתווה את המסגרת הכללית לפעולות כוח כובש בשטח כבוש: טובתה של האוכלוסייה המקומית בשטח הכבוש (ראו לעניין זה: בג"ץ 81/69 **אבו עיטה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**, פ"ד לו(2), 197), וגם מתקנות ספציפיות העוסקות בסמכויות הכובש ביחס לנכסי ציבור, כגון תקנה 55 לתקנות האג הקובעת כי הכוח הכובש אינו אלא נאמן של השטח המצוי בידיו כפיקדון בלבד, באופן זמני בלבד, ולו הנאת שימוש (usufruct) בלבד בנכס. כלל הנאת השימוש אינו מאפשר שימוש מכלה ופוגע בקרן הנכס. גם תקנה 23 לתקנות האג אוסרת על הריסת או החרמת נכסי האויב, אלא אם הדבר דרוש למטרות צבאיות באופן הכרחי. סעיף 53 לתקנות האג וסעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית קובעים גם הם כלל דומה.

7. אין ספק, כי כל הרחבה של תחומי שיפוט הרשויות המקומיות של התנחלויות בשטחי הגדה המערבית, כמו גם עצם הקמתן מלכתחילה, נחשבים כלקיחה נרחבת של הנכסים של האוכלוסייה המוגנת (Extensive Appropriation) המהווה גם הפרה בוטה לסעיף 147 לאמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949, אשר מעגן את ההפרות החמורות בראי המשפט הבין-לאומי, וקובע, כי "הריסתו והחרמתו של רכוש בקנה מידה רחב, שאין הכרח צבאי מצדיקן ואשר בוצעו שלא בהיתר ומתוך הפקרות" כהפרה חמורה. נציין בהקשר זה עוד, כי

העברת אוכלוסייה אזרחית של הכוח הכובש לשטח הכבוש נכללה כפשע מלחמה בחוקת רומא (Rome Statute) (סעיף VIII (b) (2) 8 לחוקה) המקימה את בית הדין הפלילי הבינלאומי

8. הואיל וכך, כתב המנוי דגן מפר את האיסורים הנ"ל שבמשפט הבינלאומי ההומניטארי, משום שהוא מבוסס על שיקולים ואינטרסים לאומיים וכלכליים שמשרתים, באופן מובהק, את האוכלוסייה האזרחית של המעצמה הכובשת ואת האינטרסים הפוליטיים של מעצמה זו.

לאור כל האמור לעיל, הנכם מתבקשים לשנות באופן מידי את מנדט וועדת הגבולות שבנדון ולהוציא מתחום חקירתה את כלל הרשויות המקומיות של ההתנחלויות הנמצאות בשטחים הכבושים משנת 1967.

בכבוד רב,

מאיסאנה מוראני, עו"ד

סוהאד בשארה, עו"ד